

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Prvi december

Prvega decembra bo preteklo šestnajst let, kar je zasijala zarja jugoslovanske svobode in se je uresničil stoletni sen naših prednikov, ki so se borili za pravice domače zemlje. Ideja zedinjenja je zmagala in strla v prah vse nasprotnike, ki so hlepeli po jugoslovanski zemlji. Naš narod je raztrgal okove in prisegel pred svojim vladarjem sveto prisego, da si hoče večno sam kovati svojo usodo. In da živi danes Jugoslavija v miru in slogi, v znamenju napredka na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju, mora biti predvsem hvaležna svojemu pokojnemu vladarju, Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki je 1. decembra 1918. proglasil največji praznik v jugoslovanski zaodovini, dan Zedinjenja.

Letos je naš praznik ovit s črnino in naša bol je neizmerna ob prebridki izgubi našega vodnika in očeta, ki je padel od zločinske roke kot glasnik pravice, sloge in miru. Kralj Zedinitelj, svetli lik nekdanjih vitezov, je služil svojemu narodu z vso svojo dušo in v tej službi je tudi njegovo veliko in plemenito srce končalo utripati. V nemi tugi se danes sklanjamo nad njegovim grobom in v tej veliki boli je naša največja prisega, da hočemo Njegovo delo nadaljevati in da hočemo čuvati svojo domovino, kakor jo je on čuval. V ponosni veri na nezlomljivo našo notranjo in zunanjo moč bomo čuvali Jugoslavijo kakor jo je čuval On!

Slava Njegovemu večnemu spominu!

Pred odločitvijo

Pred dvema ali tremi leti smo objavili v »Kmetem listu« članek, kjer smo opozorili ljudi na to, kako znajo razne mogočne, za širšo javnost navadno nevidne sile, posebno potem časopisja ljudi varati z raznimi političnimi gesli v dosego čisto drugih, prav nič »idealnih« namenov. Takrat smo povedali, kako so znali premeteni ljudje v srednjem veku izkoristiti tedanje versko čustvovanje zapadno-evropskih narodov za križarske vojne: rekli so pač, da gre za osvoboditev svetih krajev v Palestini izpod mohamedanskega jarma, v resnici pa je šlo za gospodarstvo nad trgovsko potjo iz zapadne Evrope v bogato Indijo, odkoder je dobivala Evropa takrat zelo dragoceno blago. Tudi v svetovni vojni so se evropski narodi borili

je »svetovnoc« časopisje prelilo za cela morja tiskarskega črnila, resnica pa je bila čisto druga in zelo vsakdanja: Angleži so hoteli dobiti v roke nemške kolonije, da bi vzeli njim nevarni nemški industriji potrebne sirovine, francoska težka industrija je hrepenela po nemških rudnikih premoga in železa in tako se da skoraj za vsako državo najti kakšno primerno tolmačenje pojma »svobode narodov«. In tudi danes opazujemo isti pojav, ko se prav tako kot nekdanj za raznimi »idejami« skriva le prikrita želja mogočnih kapitalističnih družb po premogu, železu in petroleju! Tega pa mednarodni kapitalisti ne povedo odkrito, kajti če bi to jasno in določno povedali, bi jim narodi rekli: »Kar pojdit, pa si jih osvojite sami, nas pa pustite v miru!«

Najvažnejše sredstvo pa, s katerim »obdeluje« mednarodni kapital nepoučeno javnost, je »velikoc« ali »svetovnoc« časopisje. Vzdrževanje tega časopisja, ki izhaja vsak dan v milijonih izvodov, stane sicer ogromno denarja, toda ti izdatki se bogato poplačajo, čim je cilj dosežen. Za denar pa se dobi žalibog na svetu vse! Kaj za to, če morajo narodi prej ali slej prelivati

svojo kri za razne »ideje« — glavna stvar je dobiček in vedno novi milijoni, ki se kopičijo v rokah maloštevilnih, a neizmerno bogatih kapitalističnih družb in koncernov.

Ogromni sili »velikega« in »svetovnega« časopisja se pa ne upira skoraj nihče, ker je svet tako zaverovan v tiskano besedo, da je boj proti tej sili silno težaven — rekli bi skoraj: nemogoč.

Mogoč je samo takrat, če se najdejo kje ljudje, ki imajo pogum in trdno, odločno voljo ljudi učiti in jih z odkrito in pošteno besedo opozarjati na vse pasti in zanke, ki jih nastavlja svetovni kapital vsem narodom sveta, dokler se ne ujamejo vanje.

Takega časopisja pa je silno malo! Tudi pri nas! Časopisje stane denar in ker velekapital ne štedi z denarjem, je tekmovanje jako težko. Velekapital, ki ne pozna nobenih ozirov in nobene morale, če gre za profite, napaja ljudi preko svojega časopisja z vsemi nasladami, kar si jih je mogoče izmisliti, samo da ljudi takorekoč upijani, da ne vedo, za kaj v resnici gre, ampak da slepo verujejo... Kdor se pa hoče temu početju upreti, ta ima pred seboj silno trnjevo pot!

Tudi naš narod stoji v veliki meri pod vplivom »svetovnega« časopisja, čeprav se tega niti dobro ne zaveda. Tudi pri nas prav pridno glodamo kosti, ki nam jih meče velekapital pod mizo in slepo verjamemo, da je vse res, kar pišejo francoski, nemški, angleški, in po njihovem vzoru tudi — naši slovenski listi, čeprav delajo to morebiti — nehoté! Ta pojav pa je za zdravo in pametno mišljenje in za kritično in pravilno presojo dogodkov škodljiv in nevaren. Posobno za kmete!

Čeprav je pri nas kmetijski stan najštevilnejši, vendar nima niti enega svojega večjega lista, ki bi kmetom razodeval, jih učil in jih opozarjal na to, kar je res! Vse naše časopisje stoji v službi raznih »idej«, od katerih

kmet kot tak nima drugega kakor samo škodo, ker ravno vsled »idejne« razcepljenosti med nami z nami lahko vsak dela, kar hoče! Edini »Kmetijski list« si prizadeva kmetom vedno povedati to, kar je v njihovem kmetem interesu, a »Kmetijski list« se z »velikim« časopisjem ne more meriti, ker nima za hrbtom nobenih, ne velikega, ne malega kapitala, ampak samo svoje poštenje in svoje moralno moč.

Kmetje, kaj hočete torej brati in kaj hočete podpirati: ali tisto silo, ki vam nikdar ni bila prijazna, ali pa list, ki misli in dela samo za vas?

Naš korak v Ženevi

Pretekli četrtek je izročil naš zastopnik pri Društvu narodov v Ženevi tajništvu Društva posebno »spremnico«, v katerem navaja težke obtožbe na naslov Madjarov zaradi njihove krivde, ker so podpirali izvršilce atentata v Marseille-u gmotno in moralno. V tem spremineni pismu je pa povedano vse tako, da lahko vsakdo vidi, da ni obtožena samo Madjarska, ampak tudi vsi drugi »sokrivci«, čeprav jih »spremnico« ne imenuje izrečno.

Ta teden — v sredo 28. novembra — pa izroči naš zastopnik na pristojno mesto še posebno »spomenico«, kjer bodo našeta vsa dejstva, ki jih je dognala preiskava o atentatu, in s katerimi se dokazuje in utemeljuje opravičenost trditvev, izraženih v splošnem »spremnem« pismu.

Odločni korak naše vlade, ki zahteva zadoščenje, je vzbudil po vsem svetu silno pozornost in vsi pravi prijatelji miru, zlasti Francija, odobravajo naš korak; upirajo se samo oni, ki žele izpremembe sedanjega stanja, dasiravno vedó, koliko žrtev bi vsaka izprememba zahtevala. Danes še ne vemo, kako se bodo nasprotniki branili in tudi ne vemo še, kaj bo sklenilo Društvo narodov, a to utegne biti gotovo, da bodo morale evropske države ukreniti nekaj, da se vsak terorizem bodisi kjerkoli in proti komurkoli prepreči z mednarodno organizacijo držav. Vsak atentat — tudi politične narave — je zločin, ki zahteva primerno kazen in zadoščenje! To je najmanj, kar mora vsaka država zahtevati.

Agrarna reforma

Ministrstvo za kmetijstvo je odredilo, da se prenese sedež komisije za likvidacijo agrarne reforme za trge Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ptuj, Ljutomer, Maribor, Slovenjgradec, Konjice, Šmarje pri Jelšah in Celje iz Maribora v Ljubljano. Ta komisija nosi poslej uradni naslov »Komisija za likvidacijo agrarne reforme I. v Ljubljani«.

Komisija za likvidacijo agrarne reforme v ostalih srezih Dravske banovine (na bivšem Kranjskem) pa ima uradni naslov: »Komisija za likvidacijo agrarne reforme II. v Ljubljani«.

Obe komisiji poslujeta v Ljubljani na Starem trgu št. 34/II.

Javna dela

V svojih prizadevanjih, da odpomorejo splošni gospodarski stiski, so prišli po natančnem proučevanju vsi odgovorni činitelji po vseh državah do spoznanja, da niso najboljše sredstvo za omiljenje bede razne podpore, ampak delo in zaslužek. Podpore so spoznali kot nekaj nemoralnega, zlasti za ljudi, ki so še trdni in močni; podpore so opravičene samo za stare in onemogle ljudi in za bolnike. Zdravi ljudje pa naj delajo in zaslužijo, čeprav nekaj manj kakor v normalnih razmerah.

Privatni kapital pa miruje in ne dela brez silnih obresti. Ker pa brez denarnih sredstev ni mogoče izvrševati nobenih del, so morale vmes poseči države, da preskrbe potrebni denar za javna dela v tej ali oni obliki.

Na to pot je krenila tudi naša država in mi imamo danes dva »fonda« za ta namen: **banovinske fonde za javna dela**, kamor se stekajo nove trošarine na vino in žganje, potem pa **državni fond za javna dela**, kamor se steka povšek trošarine na bencin, dohodek trošarine na cement in pa vsakoletni prispevek države do zneska 30 milijonov dinarjev.

Državni fond za javna dela je bil ustanovljen lani meseca novembra s posebno ministrsko uredbo, ki je veljala 1 leto. Ta rok je sedaj pretekel in vlada je sedaj izdala novo uredbo o tem fondu.

Nova uredba se od stare ne razlikuje veliko; ima pa le nekaj novih določb. Najvažnejše so sledeče:

V dosedanji uredbi je bilo določeno, da se bo za izvedbo javnih del uporabljalo v prvi vrsti siromašno prebivalstvo one občine, kjer se bodo ta dela vršila. Nova uredba je v tem pogledu razširjena in določa, da se morajo v mestih, kjer obstojajo javne borze dela, radi velike nezaposlenosti v prvi vrsti zaposliti pri izvajanju javnih del v dotičnih mestih oni delavci, katere bo poslala dotična javna borza dela.

Po odločbah prejšnje uredbe, ki je ostala v veljavi še do 23. novembra letos, je ministrski svet razdeljeval dohodke državnega fonda za javna dela ob priliki določevanja programa, ki so mu ga v ta namen predložili banovinski odbori za javna dela na podlagi predlogov okrajnih odborov za javna dela. Nova uredba pa določa, da bo ministrski svet izdal odlok o razdelitvi po razpoložljivih dohodkih fonda in šele nato bodo banovinski odbori predložili svoje

programe v smislu predlogov okrajnih odborov, in sicer brez višine določene vsote.

To novo določilo se je spravilo v uredbo radi tega, da banovinski odbori za javna dela ne bi stavljali programov, za katerih izvedbo bi bile potrebne večje vsote, kakor so bile v ta namen določene. Dosedanji programi javnih del, ki so jih postavljali banovinski odbori, so določali v glavnem izvrševanje samo manjših javnih del. — Na ta način se je hotelo ustreči vsem ali pa vsaj večini občin v dotični banovini. Po novi uredbi bo pa lahko ministrski svet odobral, da se sme do 40% letnih dohodkov državnega fonda za javna dela določiti tudi za izvajanje onih javnih del, ki se morajo nujno izvesti. Programe za izvedbo takih del bo izdeloval ministrski svet sam brez predlogov banovinskih odborov. Ministrski svet bo s temi določbami dobil možnost, da bo lahko z dohodki državnega fonda za izvedbo javnih del izvajal večja investicijska dela, kakor n. pr. državne ceste, večje regulacije rek tlakovanje dohodnih cest v mesta, večje melioracije, zgraditve vodovodov in slično.

Nova uredba pa vsebuje tudi določilo, da bo lahko iz rezervnega zneska (40%) največ 10% dohodkov fonda dajal ministrski svet podpore za izvedbo kakih javnih del krajevnega pomena, in sicer s pogojem, da se bo interesirana občina obvezala, da bo za izvedbo takega javnega dela doprinesla najmanj 30% proračunske vsote s kulukom svojih občanov ali pa iz sredstev svojega rednega proračuna. **Dohodki državnega fonda se bodo na ta način delili: 50% za javna dela po predlogih banovinskih odborov, 10% za podpore ljudem, nesposobnim za delo, istotako po razporedu banovinskih odborov, 30% za izvedbo javnih del, za katere bo izdelal programe sam ministrski svet, in 10% za podporo občinam za izvedbo manjših javnih del.**

Banovine bodo tudi po novi uredbi dobivale dosedanje zneske iz državnega fonda, katerega dohodki znašajo letno 50 milijonov Din. Banovine bodo prejemale iste vsote, kakor so jih dobile ob priliki prve razdelitve fonda koncem decembra l. 1933. Tedaj sta dobili Zetska in Primorska banovina po 4.500.000 Din, vse ostale pa po 3.000.000 Din, kar da skupaj 30.000.000 Din. Za slučaj pa, da razpoložljivi dohodki fonda ne bi zadostovali za razdelitev na banovine, bo imel ministrski svet v novo uredbo pooblastilo, da bo lahko po potrebi najemal posojila na podlagi vseh dohodkov, ki se bodo stekali v fond.

Pocenitev uprave

Nobeno gospodarstvo ne more uspevati brez dobre in smotrene uprave. Dober gospodar in upravitelj napravi tudi iz že propadajočega podjetja še vedno nekaj, slab gospodar pa uniči s svojim brezglavim ravnanjem tudi najboljše kmetijo.

Temelj vsakega gospodarstva je pridobivanje in množitev premoženja. Premoženja, ne zasebnega in še manj javnega, pa ne morem množiti, če ne znam spraviti v sklad dohodkov in stroškov; kdor izdaja več kakor pridobiva, je slab gospodar in mora propasti.

Za vsako gospodarstvo pa so potrebni ljudje, ki morajo opravljati vsak svoje določeno delo. Ti ljudje pa morajo biti predvsem sposobni za svoje delo, sicer so odveč. A tudi »delo« mora biti dobro in natančno preračunano, če je potrebno ali ne, in vedno je treba misliti na to, če se ne da to ali ono »delo« poenostaviti ali pa celo odpraviti kot nepotrebno.

Po vojni so po vsem svetu vsa podjetja »racionalizirali«. To se pravi, da so zasledovali natančno, kaj je za izvršitev tega ali onega dela neobhodno potrebno. Čim so to dognali, so nepotrebne stroje, pa tudi nepotrebne ljudi odstranili, da je bilo delo pri istem ali pa pri

še boljšem uspehu cenejše. Racionalizacija je imela za delavce sicer žalostno posledico naraščajoče brezposelnosti, za prosep podjetij pa je bila včasih odločilnega pomena za njihov nadaljni obstoj.

Taka »racionalizacija« tudi državnim upravam ne bi škodovala, tudi naši ne. V naši državni upravi poznamo mnogo »del«, ki so popolnoma odveč in ki bi se dala močno poenostaviti; s tem bi pa odpadlo tudi veliko število dragih uslužbencev, kar za državno blagajno in za davkoplačevalce ne bi bilo brez pomena.

Poglejmo samo eno stroko naše uprave: finance. Mi imamo dones morebiti 20 ali 30 ali celo več vrst davkov, doklad, dodatkov in pribitkov. Vse to mora ogromno število uradnikov računati in vpisovati. Vpisovati morajo tudi vplačila. Pri izplačevanju imamo zopet celo vrsto odbitkov, n. pr. pri uradniških plačah. Če bi pa imeli samo ene vrste davek, namreč tavek od dohodkov, po katerem bi pač vsak plačal svojemu zaslužku in svojim dohodkom ustrezajočo svoto, bi bilo delo mnogo enostavnejše in cenejše. In če bi uradnikom n. pr. rekli: Ti dobiš mesečno toliko in toliko in bi mu to tudi izplačali — koliko dela bi bilo prihranjenega!

Namesto pametne »racionalizacije« in zniževanja in poenostavljanja dela pa vidimo povsod le nove zamotanosti, ki delo samo otežujejo in zahtevajo vedno večji upravni aparat z novim uradništvom. To ne more biti dobro, ker preti nevarnost, da bo uprava nekega dne tako zamotana in tako draga, da ne bomo mogli več naprej. To pa ni namen državne uprave, da sama sebe sné, ampak njen namen je, da javno premoženje in blagostanje državljanov množi.

Pameten ukrep

Kakor pri nas, tako je tudi v Avstriji brezposelnost velika, ali pa še večja kakor v naši deželi. Ker pa ljudi, ki so brez dela in zaslužka po sili razmer, nihče ne more pustiti umirati od gladu, morajo pač prizadeti činitelji skrbeti za primerne podpore teh revežev in zato so v mnogih državah podpore za brezposelne urejene s posebnimi postavami.

Podpore, ki jih izplačujejo v denarju, se pa niso povsod obnesle, ker brezposelni kaj dosti krat prejetega denarja ne porabijo za hrano, za stanovanje ali za obleko, ampak si rajši kupujejo — alkohol, kar je še večje zlo. Zato so skoraj povsod, kjer imajo brezposelne, začeli dajati tem revežem podpore ali vsaj del podpore v naravi. Tako delajo na Češkoslovaškem, v Nemčiji, v Avstriji in ponekod tudi pri nas.

V Avstriji n. pr. imajo kmetje vse preveč sira in surovega masla. To se tiče zlasti kmetov v planinskih krajih, ki so tudi podpore potrebni, vsaj na ta način, da dobe odjemalce za svoje blago. Da pomore torej tudi tem kmetom, je avstrijska vlada sklenila, da bo dajala brezposelnim namesto denarne podpore nekaj sira in surovega masla na teden, zato pa odtegne brezposelnim nekaj »grošev« zakonite podpore. Za odtegnjene zneske pa kupijo pri revnih kmetih omenjeno blago. Tako dobe brezposelni odlično hranivo, kmetje pa pridejo do nekaj denarja.

Mogoče bi se dal ta način podpiranja brezposelnih uvesti tudi pri nas v dokaj večjem obsegu kakor se to dogaja že dandanes. Posebno v občinah na deželi.

Vse za letalstvo

Te dni je francoski minister za letalstvo govoril v parlamentu celih 5 ur o francoskem letalstvu in o letalstvu tujih držav. Po njegovi trditvi izdaja sedaj Francija za svoje vojno letalstvo 2 in pol milijardi frankov na leto; poleg tega zneska pa ima minister za letalstvo na razpolago še kredit 1 milijarde frankov, od katerega pa je porabil doslej šele polovico, drugo polovico pa bo izdal začetkom l. 1935. Za proračunsko leto 1935/36. pa bo potreboval še eno milijardo frankov.

Dalje je minister povedal, da razvijajo najnovejša francoska »lovska« letala brzino 700 kilometrov na uro. Ta letala lete lahko v Berin in nazaj brez presledka, s seboj pa nosijo lahko po 1000 kilogramov razstreliv.

Tudi Grčija je naročila v najnovejšem času 250 novih vojnih letal. Najela bo tudi posojilo v znesku 200 milijonov drahem za gradnjo novih letališč.

Rusija pa je naročila v Ameriki 300 novih letal, ki so jih iz Amerike že odposlali.

Tujci v Franciji

Francoska vlada je te dni sklenila, da z ozirom na veliko brezposelnost med domačimi delavci ne bo več izdajala novih delavskih nakaznic tujim delavcem. Poostriili bodo tudi nadzorstvo na mejah.

Ko bi se vsi kmetje zavedali svoje ogromne gospodarske in politične moči, bi izdajali namesto tednika največji dnevnik.

Kmetska samostojnost in zadružništvo

Glavni pogoj za gospodarski napredek naše vasi je kmetova samostojnost; to je njegova neodvisnost v proizvodnji, kupnji in prodaji. Kmet je in mora postati v agrarni državi odločilni faktor (činitelj) celokupnega narodnega gospodarstva; kajti on daje vsebino gospodarskemu življenju naše države. Radi tega pa se mora kmet zavedati svoje moči in ta moč mora priti v njegovo delovanje in do popolnega izraza v našem gospodarskem in političnem življenju. Zalibog pa danes ni temu tako; kmet se ne zaveda svojega položaja in če se ga zaveda, je vendar le igrača v rokah posameznikov, ki hočejo priti in so že prišli na njegov račun do bogastva in do politične moči.

Za razvoj kmetovega posestva je potreben kapital; tukaj pa zadene na ovire in kapital je kmetu težko dostopen; če pa ga dobi, so pogoji silno trdi. Pri dobavi svojih potrebščin se obrača r.a. trgovca in za nje plačuje vse mogoče stroške (proizvodne stroške in dobiček, prevozne stroške in trgovčev dobiček), torej skoraj dvojno vrednost vsakega predmeta in pri tem si še ni na jasnem, če je kakovost blaga taka, kakor bi morala biti. Prav isto doživlja pri prodaji svojih

produktov; trgovec mu odbija na ceni toliko, da se mu na zadnje vobče ne izplača prodati. In če že mora kaj prodati vsled krize in pomanjkanja denarja, potem se mu trgovec ironično smeji; v resnici pa bi moral dobiti kmet ves dobiček.

Na zadružnem polju pa je dejansko stanje povsem drugo; kmetje, zbrani v svoji zadrugi, dobijo karakter (značaj) močnega gospodarskega faktorja — vsi za enega, eden za vse! Zadruga daje kredite s pogoji, ki odgovarjajo kmetским razmerami; dobavlja kmetске potrebščine direktno od proizvajalca, preiskuje kakovost blaga, zavrača posredovalce in dobavlja velike količine; transportni (prevozni) stroški so radi tega manjši in blago je cenejše. Pri prodaji agrarnih produktov zadruga sortira (izbira) blago, ga prireja za prodajo, zasleduje cene na borzi in prodaja se izvrši tedaj, ko so cene najugodnejše; blago prihaja brez posredovalcev na trg.

Na ta način kmet sam presoja svoje gospodarstvo, njegov položaj se vidno izboljšuje, zadružna zavest, gospodarski napredek in politična moč so tu, kajti samo v gospodarski svobodi in moči našega kmeta je podana tudi njegova politična svoboda.

Uredba o zaščiti kmetских kreditnih zadrug

Poleg nekaterih drugih uredb gospodarskega značaja je izdal te dni ministrski svet tudi novo naredbo glede zaščite kmetских kreditnih zadrug in njihovih zvez.

Najvažnejše razlike med staro in novo uredbo so sledeče:

Po novi uredbi pristoja odločba glede zaščite kreditnih zadrug ministru za kmetijstvo, dočim odloča glede zadružnih zvez ministrski svet na predlog kmetijskega ministra.

V določilih stare uredbe so bili za preglede določeni revizorji zadružnih zvez, v novi uredbi pa stoji, da bo revizorje prvenstveno odredjal kmetijski minister iz vrst revizorjev Priv. agrar. banke. V fond za izvrševanje pregledov morajo plačevati vse zadruga in zveze brez ozira na to ali so prošile za zaščito ali ne. Višino prispevka odredi kmetijski minister, vendar ne sme biti prispevek večji kot 1 promile kot v prejšnji uredbi. Če zadruga (zveza) ne plača doprinosu fondu za preglede v roku s pravilnikom o fondu za preglede, se mora ta fond plačati kot javna dajatev.

Novo je določilo odstavka 3, kjer odreja nova uredba, da je zaslišati ono zadružno zvezo, v kateri je zadruga včlanjena (doslej Glavna zadružna zveza), poleg tega pa je po novem zaslišati tudi PAB.

Glede jamstva zadružnikov v slučaju izvenkonkurzne likvidacije zadruga (zveze) velja sledeče:

1. a) če je zadružnik odpovedal članstvo, če je njegovo članstvo po predpisih zakona ali pravilnika prenehalo, preden je stopila v veljavo ta uredba, traja njegovo jamstvo tako dolgo, kakor to določa zakon, odnosno pravila zadruga (zveze).

b) če je zadružnik odpovedal članstvo, preden je stopila v veljavo ta uredba, ali mu po predpisih zakona ali pravilnika članstvo ni prenehalo, preden je stopila v veljavo ta uredba, traja njegovo jamstvo do konca izvenkonkurzne likvidacije.

c) od dneva, ko zadruga (zveza) zaprosi ali pa se ji določi izvenkonkurzna likvidacija, zadružnik ne more odpovedati članstva.

č) pri zadrugi (zvezi) se neomejeno jamstvo od dneva zahtevane ali odrejene izvenkonkurzne likvidacije pretvori v omejeno, in sicer

v višini desetkratnega zneska vpisanega deleža. Skupni iznos jamstva v tem primeru ne more biti manjši kakor 1000 Din.

2. Dokler traja jamstvo, bivši zadružnik ne more zahtevati izplačila svojega članskega deleža, niti izplačila obresti za njega, niti onega dela od letnega bilančnega presežka (dobička), ki mu drugače pripada po pravilih.

3. Zastaranje jamstva zadružnikov zadruga (zveze) z omejenim ali neomejenim poroštvom se ne prekinja, če se zadruga (zveza) hoče okoristiti z odlaganjem plačevanja ali s sanacijo.

4. Pri zadrugah (zvezah), ki zaprosijo za odgoditev plačil ali sanacijo, traja jamstvo zadružnikov, katerih članstvo preneha po dnevu zahteve za odgoditev plačil ali sanacijo, ves čas trajanja odgoditve, odnosno ves čas, dokler traja sanacija, brez ozira na druge odredbe zakona ali pravil, vendar s tem, da pri zadrugah z neomejenim jamstvom postaja to jamstvo omejeno v smislu gornjih določil.

Člen 6. je spremenjen v toliko, da je izrečno določeno v novi uredbi, da lahko zadružne zveze brez ozira na to, ali so zahtevale zaščito ali ne, ustanove sanacijski fond.

Pobiranje banovinske trošarine

Finančni minister je po odobritvi ministrskega sveta predpisal uredbo o višini in načinu pobiranja in nadzorstva pri pobiranju banovinske trošarine na vino in žganje.

Po tej uredbi se banovinska trošarina pobira za izredna javna dela, in sicer: na 100 l vina ali vinskega mošta največ 100 Din, na 100 l šampanjca in drugih penečih se vin največ 300 Din, na hektolitrsko stopnjo žganja največ 5 Din (kot v prejšnji uredbi).

Nova uredba se bistveno ne razlikuje od stare ter v naslednjem navajamo samo izpremembe.

Novo je določilo: V krajih, kjer je več ko 50 tisoč prebivalcev, se bo banovinska nova trošarina na vino in žganje pobirala takoj pri prenosu v rejon dotičnega kraja, po določbah za pobiranje občinske trošarine v dotičnem kraju.

Odpadlo je določilo, da lahko točilec sam

spravi sod v klet, če kontrolni organ ne pride v 2 urah.

Pri žganju je povečan odstotek za izgubo pri pretakarju od 1.2 na 1.5%.

Poleg dosedanjih dveh prestopkov je naštet sedaj tudi tretji, ki se glasi:

Ako točilec pijač na veliko ali na malo preprečuje organom kontrolne oblasti izvrševanje njihove kontrolne službe.

Dežela brez agrarne reforme

Ta dežela je Ogrska, kjer še dandanes vladajo gospodarsko in politično samo plemiči, ki imajo večino zemlje v rokah.

Dr. Jenyes, begunec iz Ogrske, ki živi sedaj v Rumuniji, je objavil v nekem listu pravzrimive podatke, kdo gospodari na Ogrskem. On piše:

»Sedanjemu gospodarskemu stanju Madjarske niso krive mirovne pogodbe, ampak to, da drži madjarsko plemstvo še danes večji del plodonosnih zemljišč v svojih rokah in neusmiljeno izkorišča ljudstvo. Madjarski kmet živi danes slabše kakor živina.

Površina obdelane zemlje meri danes na Ogrskem 16 milijonov oralov. Več kakor polovico te zemlje (52 odstotkov) je v rokah plemičev, 151.600 ogrskih družin pa nima večjih posestev kakor po 10 oralov, 292.000 družin ima manjša posestva kakor po 10 oralov, a 451.000 družin sploh nima ničesar, pač pa morajo delati kakor živina na plemiških posestvih.

To so strahovite razmere in zato ni čudno, da hočejo madjarski magnati prikriti to strahovito revščino na zunaj z »visokoc politikom...

Zarota proti Rooseveltu

V Zedinjenih državah so prišli na sled veliki zaroti, ki so jo nameravali ameriški velekapitalisti proti predsedniku Rooseveltu zaradi njegovih gospodarskih reform, ki so občutno zadelo velekapital.

Zaroto je odkril general Buttler, ki je priznal, da so mu najodličnejši zastopniki velebank ponudili osebno 3 milijone dolarjev nagrade, če organizira oborožen pohod na Washington, kjer naj bi razgnal parlament, odstavil predsednika Roosevelta in proglasil fašistično diktaturo. Za financiranje tega prevrata pa so mu ponudili še 13 milijonov dolarjev.

Taka razkritja so vzbudila pa celi Ameriki silno ogorčenje in vsa javnost zahteva energičen obračun z onimi, ki so hoteli ogroziti javni red in mir.

Ta pojav nam jasno kaže »fašizem« v njegovi pravi luči: ne gre tu ne za državo in njen blagor in ne za narod in njegove koristi, ampak samo za neomejeno gospodstvo velekapitala!

„Ustna pogodba“ med Italijo in Avstrijo

Pretekli teden se je mudil avstrijski državni kancler v Rimu, kjer je imel z Mussolinijem dolgotrajna posvetovanja. O vsebini teh razgovorov niso listi poročali ničesar drugega kakor to, »da se je doseglo med obema državama popolno soglasje«. Na drugi strani pa vedo povedati, da so sklenili v Rimu posebno »ustno pogodbo«, ki določa, kedaj naj bi italijanske čete vkorakale v Avstrijo. Pogodba določa 4 točke:

1. upor narodnih socialistov v Avstriji;
2. če bi Nemčija napovedala Avstriji vojno in jo napadla;
3. če bi Jugoslavija in Češkoslovaška Avstrijo napadle in
4. če bi se uprli komunisti in socialisti.

Z drugimi besedami se to pravi, da ima sedaj Italija nad Avstrijo neke vrste pokroviteljstvo.

Strokovni tečajji za občinske uslužbence

Novi občinski zakon določa, da mora vsaka občina imeti strokovno izobraženo uradništvo. Ker pa strokovno izobraženih oseb ni tako lahko mogoče dobiti, bodo po posebni uredbi ministra za notranje zadeve prirejane banovine posebne tečaje za občinske uslužbence.

Po tej uredbi bo lahko ban v mejah te uredbe odpiral tečaje za strokovno izobrazbo in spopolnitev občinskih uslužbencev. Ti tečajji bodo lahko trajali najmanj šest mesecev, največ pa dve leti. Trajanje in začetek takih tečajev in število slušateljev na njih bo odločil ban v odloku o otvoritvi tečaja. V ta tečaj se bodo lahko sprejemali tudi oni, ki imajo najnižjo šolsko izobrazbo, predpisano z banovo uredbo o občinskih uslužbencih za tajnike in blagajnike na stalnih službenih mestih. Vsak, kdor bo hotel vstopiti v ta tečaj, mora obvladati uradni jezik v govoru in pisavi in mora biti dobrega obna-

šanja. Kandidati bodo morali vložiti pismene prošnje. V tečaj jih bo pa sprejemal ban.

V teh tečajjih se bo obvezno poučevalo: upravno pravo (temelji javnega prava), gospodarstvo, socialna politika, zdravstvena, verska in prosvetna uprava, davki in takse, vojaško pravo, knjigovodstvo, računovodstvo. Točne načrte za tečaje bo izdelal ban, vodil jih bo pa poseben upravitelj, ki ga bo v ta namen določil ban iz vrste podrejenih uradnikov. Predavatelji na tečajih bodo lahko samo diplomirani pravniki, ki jih bo izbral ban iz vrst državnih uslužbencev v kraju, kjer se bo nahajal sedež tega tečaja. Upravitelju in predavateljem bo ban lahko določil posebne nagrade, ki se bodo morale kriti iz banovinskega proračuna. Ob koncu tečaja bodo kandidati polagali pred posebno komisijo, imenovano po banu, pismen in usten izpit, narkar bodo po poročilu te komisije prejeli od bana posebno diplomu.

Banska uprava našim sadjarjem

Banska uprava je nakupila za 50.000 dinarjev »arborina«, znanega sredstva za zatiranje sadnih škodljivcev. Arborin je že razposlan sreskim upravam, da ga sporazumno s kmetijskimi odbori razdele po nižani ceni, nekaj pa tudi brezplačno, raznim sadjarjem ali sadjarskim društvom.

Važno pa je vedeti, kako se »arborin« uporablja.

Arborin se v sadjarstvu skoraj nikoli ne rabi čist, temveč vedno raztopljen v mehki vodi, in sicer v 6, 10, 20%, izjemoma tudi do 30% raztopini. Uporabljamo ga z najboljšim uspehom v pozni jeseni, pozimi in pa zgodaj spomladi (torej sploh, ko ni listja na drevju) ob dnevih, ko ne zmrzuje. Debla in debelejše veje namažemo s 15 do 20% raztopino (na 1 kg arborina 4—6 litrov vode). Pri drevju pečkastega plemena (jablane in hruške) z zelo starikavim lubjem gremo lahko celo na 25—30% (na 1 kg arborina samo 2—3 litre vode). Ko so debelejši

deli drevesa temeljito namazani, pa brizgamo po vsem drevesu tako v živo, da zmočimo z arborinom od vseh strani vse dele drevesnega vrha (krone). Za brizganje od meseca novembra do marca se priporoča za pečkasto pleme 10% raztopina (na 1 kg arborina 9 litrov vode), za košičasto pleme, ki je bolj občutljivo, pa zadostuje 6—8% raztopina (na 1 kg arborina 12 do 15 litrov vode). Breskve in marelice so najbolj občutljive in naj se ne brizgajo z več nego 6% raztopino!

Brizgati smemo le toliko časa, dokler je drevje golo in se brstje še ni jelo razprezati. Debla in veje pa lahko mažemo kadarkoli, torej tudi poleti. Za brizganje je potrebna dobra škropilnica, ki deluje z velikim pritiskom. Pred škropljenjem moramo drevje osnažiti mahu, lišajev in stare skorje ter razredčiti vrh, kolikor je nujno potrebno. Škropljenje moramo izvršiti le ob lepem vremenu, nikdar ne ob dežju in tudi ne takrat, ko zmrzuje!

Za 150 dinarjev — umor!

Pretekli teden se je dogodil v vasi Gradšče pri Sv. Kungoti nad Mariborom zločin, ki prikazuje naše sedanje razmere v strašni luči: človek je ubil človeka za borih 150 dinarjev...

V tiste kraje sta prišla pretekli teden znani, komaj 32 letni krošnjar in prodajalec ščetk Stanko Hacin, doma s Križa pri Kamniku, in pa njegov rojak Viktor Juhant, s katerim sta se srečala nekje pri Hočah.

Umorjeni Stanko Hacin je bil dober in pošten človek, ki je prodajal ščetke po celi deželi. Njegovi starši so skrajno ubogi, sin jim je bil edina opora.

Vse drugačnega kova pa je Juhant. Ta je znan potepuh in tat iz navade. V svoji zadnji službi je okradel svojega gospodarja, nato pa je pobegnil na Štajersko, kjer je prišlo do usodnega srečanja med obema.

Hacin je Juhantu potožil, kako težko mu je voziti ročni voziček. Juhant se mu je takoj ponudil na uslugo in Hacin mu je obljubil 50 Din na teden, če mu bo pomagal pri delu. Tako sta prišla oba skupaj do neke gostilne, kjer sta prosila za prenočišče. V gostilni pa je Juhant opazil, da ima Hacin nekaj srebrnih kovancev in takrat je v njem dozorel sklep za zločin.

Spat sta šla v senik. Juhant pa je na skrivaj vzel s seboj sekirico, s katero je ponoči svojega spečega tovariša ubil. Da bi bil pa še bolj varen, je potegnil še nož in ubogi žrtvi zadal z njim

16 ran! Nato mu je pobral derar in pobegnil proti Ljubljani.

Zaradi tatvin pa je izdala policija za Juhantom tiralico in stražnik je Juhanta takoj prijel, ko se je pojavil v Ljubljani. Ko so pa na policiji ugotovili, odkod je doma, so takoj zasumili, da utegne ta mož biti tudi Hacinov morilec, kar je Juhant po dolgem obotavljanju tudi priznal.

Zločince so izročili takoj pristojni oblasti.

Brez „ater“ ne gre!

V Beogradu se morajo te dni zagovarjati pred sodiščem trije sodniki in trije odvetniki, ki so obtoženi, da so oškodovali državo za več kot 17 milijonov Din.

L. 1914. je namreč Srbija naročila pri češkoslovaški tvrdki Ringhofer A. G. blaga za 1.183.484 zlatih frankov (17.300.000 Din), ki do slej še baje niso bili plačani. Rzsodišče je razsodilo, da mora naša država ta znesek plačati.

Pred meseci pa so se v Beogradu začele raznašati vesti, da so vseuč. prof. dr. Milan Novaković, dalje sodnik v pok. Mihajlo Jonović, sodnik Mihajlo Jovanović in načelnik prometnega ministrstva Miroslav Lonkijević in Miroslav Jovanović bili kot člani rzsodišča v tej zadevi podkupljeni: dr. Novaković da je prejel 16.000 Din,

Jovanović in Jonović pa po 14.000 Din. Člani in delovodja upravnega sodišča pa naj bi dobili po 20.000 Din.

Odvetniki Trajković, Nedeljković in Mihailević pa so obdolženi soudeležbe.

Obtožnica obsega 69 strani.

Rusko - francoska vojaška zveza

V francoskem parlamentu je po razpravi o proračunu ministrstva vojne poročevalec povedal, da je sovjetska Rusija sklenila s Francijo vojaško zvezo. »Ta zveza je najboljšje jamstvo za mir v Evropi«, je rekel poročevalec dalje, »kajti Rusija ima največje letalske sile na svetu, in samo škoda je, da ta zveza ni bila sklenjena že prej.«

V nadaljnji razpravi pa je neki polanec omenil, da so stroški za vojaške atašeje v tujini državah previsoki. Na to je odgovoril vojni minister: »Velikih zaslug, ki si jih je pridobil francoski vojaški ataše za zblizanje ruske in francoske armade, sploh ni mogoče dovolj plačati!«

Z druge strani obstoj rusko-francoske vojaške zveze sicer tajé, toda izjava francoskega ministra pove dovolj.

Najnovejše letalo

V Franciji, in sicer v mestu Toulouse (reci: Tulúz) grade največje in najmodernejše letalo, ki bo gotovo že koncem tega leta. Letalo bo imelo prostora za 70 oseb. Potniki bodo imeli na razpolago 12 razkošnih kabin, kakor jih imajo na velikih parnikih, v vsaki kabini bosta 2 postelji in prostor za umivanje. Letalo bo dolgo 32 metrov, široko pa 50 in visoko 9 metrov. Letalo bo gonilo 6 motorjev, vsak motor pa bo imel 850 konjskih sil. Letalo bo lahko s hitrostjo 250 kilometrov na uro.

Odhod avstrijskih hitlerjevcev

Avstrijski narodni socialisti (»hitlerjevci«), ki so po upor v Avstriji meseca julija pribežali čez mejo k nam in se nastanili v več begunskih taboriščih, te dni zapuščajo našo državo.

Vseh beguncev je bilo nekako 2000. Največje taborišče so imeli v Varaždinu. Obnašali so se vedno dostojno, tako da so jih domačini prav radi imeli. Svoje potrebščine so točno plačevali.

Iz taborišča potujejo na Sušak, od tam pa jih bodo s parnikom prepeljali v Nemčijo.

Nemčija za zblizanje z Bolgarijo

Med Nemčijo in Bogarijo so se začeli razvijati vedno tesnejši odnošaji. Nemčija dela predsvem na to, da pride čim dalje več Bolgarov študirat v Nemčijo, da bi se na ta način poglobili kulturni, potem pa tudi gospodarski stiki med obema državama. Nemčija nudi bolgarskim dijakom vse možne ugodnosti.

Rusija gradi železnice

Ko so pred nekaj leti dovršili veliko sibirsko železnico, ki je vezala evropsko Rusijo z daljnim vzhodom, je ves svet občudoval to ogromno delo. Toda v teku let se je ta železniška zveza izkazala za premajhno — progja je bila enotirna — in zato je sovjetska vlada sklenila zgraditi še eno sibirsko železnico, ki bo tekla severno od sedanje sibske železnice; sedanjo sibirsko železnico pa bodo pretvorili v dvotirno. Poleg tega bodo zgradili več stranskih prog, ki bodo segale daleč na sever. Na ta način hoče Rusija odpreti pot v severne sibske kraje, kjer leže pod zemljo še ogromna bogastva dragocenih rud, premoga in železa, na drugi strani pa hoče oskrbeti vojaške zveze med evropsko in azijsko Rusijo. Dela bodo pričeli takoj in ni dvoma, da jih bodo v kratkem tudi dovršili.

Novice

*

Kmetijskozaščitna zakonodaja. V zbirki zakonov in uredb, ki jo izdaja tiskarna Merkur v Ljubljani, izide prve dni meseca decembra t. l. kot poseben zvezek knjižica, ki bo obsegala celotno zakonodajo o zaščiti kmetov in denarnih zavodov. Knjigo priredi sodnik apelacijskega sodišča, g. dr. Anton Stuhec. Opozarjamo že sedaj na to izredno važno delo, ki je tembolj nujno potrebno, ker so bili zakonski predpisi o zaščiti kmetov in denarnih zavodov že tolikokrat izpremenjeni, da ne nudijo več jasnega pregleda in bo torej njihova združena izdaja znatno olajšala njihovo uporabo. Knjiga obsega tudi najnovejše, že napovedane predpise, ki jih objavijo prihodnje dni beograjske »Službene novine«. Ker bo naklada omejena, vendar pa bo vsem kmetovalcem in denarnim zavodom, prav tako tudi oblastvom nujno potrebna, bi bilo zelo umestno, da jo vsi zainteresirani že sedaj naroče pri tiskarni Merkur v Ljubljani. Cena bo nizka.

Obsojena vlomilska tolpa. Te dni so se morali zagovarjati pred ljubljanskim sodiščem člani znane Anžurjeve vlomilske tolpe, ki so letos meseca julija kradli po Kranju in okolici kar la debelo. Obsojeni so bili: Stanko Kunstelj na 1 leto in 2 meseca, Karol Kokalj na 2 leti in 6 mesecev, Luka Špruk pa na 10 mesecev. Tudi dve osebi, ki sta vlomilcem pomagali, sta bili obsojeni, in sicer neki moški na 6 mesecev, in neka ženska na 1 mesec zavora. Vodja tolpe Anžur pa je padel v boju z orožniki po svojem begu iz ječe 16. septembra.

Nad 700 prič bo zaslišanih v tožbi proti bivšemu blagajniku v Krsturu (v Banatu) Svetozarju Malboškemu. Ta je obtožen, da je prejemal denar za kolke, ki jih pa ni kupil, ampak trgal z raznih uradnih spisov stare kolke in na ta način oškodoval državno blagajno za 16.000 Din. Med razpravo bo zaslišanih okoli 700 prič in bo samo pričnina znašala več kakor vsa škoda.

Požar v Škocijanu. V noči od torca na sredo je začel goreti kozolec župana Ivana Globevnika. Poslopje je popolnoma pogorelo, a škoda je krita z zavarovalnico.

Na peči se je opeknel na Pšati pri Ljubljani dveletni sinček posestnika Avseca tako močno, da je na opeklinah umrl. Peč je bila premočno zakurjena in plamen iz peči je vžgal otrokovo odejo.

Poneverba. Trgovka Amalija Baloh je dobavljala jajca za ljubljansko bolnišnico. Njen sluga pa je jajca prodajal drugam in denar porabil za sebe. Sluga je napravil trgovki za 12.000 Din škode.

Vlom. Pretekli teden so vlomili v posojilnico v Framu in odnesli vso gotovino — 2000 dinarjev.

600 vagonov grozdja so letos prodali iz Smedereva in okolice v Nemčijo.

100 litrov žganja so popili trije možaki v vasi Dugo Brro v 6 dneh.

Proti prehladu se je dobro zavaroval neki Franjo Voleček v Zagrebu, ki je ukradel iz neke fabrike za 30.000 Din aspirina, ki je znano sredstvo proti prehladu.

V nedeljo dne 2. decembra t. l. priredi banovinska kmetijska šola na Grmu ob 9. uri strokovno predavanje. Predaval bo ravnatelj ing. Zupanič: O gnojenju vinogradov. Vinogradniki vabljani.

Kathreiner Kneippova sladna kava je s svojo kakovostjo in izdatnostjo nenadkriljival Pazite na tovarniški znak!

Kmečki magacin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

Z okovi vred je pobegnil iz zavora v Čačku neki Svetislav Čarbić, ki je nevaren tat. Zaprt je bil že večkrat zaradi tatvin, a vsakokrat je pobegnil. Sedaj so ga dejali v okove, a pobegnil je zopet z okovi vred.

Svojega očeta je ubil mladi Mijo Blažeković iz Slavonskega Broda, ker ga oče ni maral, dasiravno je bil fant prav pridren. Oče je fanta vedno pretepal, dokler se mu ta ni uprl dejansko in takrat je sin očeta udaril s kolom tako močno, da je oče obležal mrtev. Sodišče je fanta obsodilo na 5 let.

Z motorjem se je ponesrečil preteklo nedeljo posestnik Ivan Tomc iz Škofljice pri Ljubljani in si zlomil obe nogi.

Dober delavec je moral biti neki mizarški pomočnik, ki ga je te dni prijela ljubljanska policija in pri katerem so našli 23.000 dinarjev gotovine in dve hranilni knjižici na 18.000 in na 500 Din. Pomočnik trdi, da si je te zneske prihranil v zadnjih 8 letih. Tej trditvi pa policija ne verjame prav in je zato pridržala sedaj brezposelnega fanta v zaporu.

Petrolej v Bosni. V bližini Tuzle so začeli vrtati globoke jame, da ugotove, ali se tam nahaja petrolej v zadostni množini, da bi se pridobivanje izplačalo. Če bodo rezultati ugodni, bo Tuzla postala važno industrijsko središče.

Novo bolnišnico, ki spada med najmodernejše v državi, so te dni dogradili na Sušaku. Stavba stane 10 milijonov dinarjev.

Za podpiranje brezposelnih so vpeljali v Splitu razne nove davščine, ki bodo dale skupno 1.300.000 dinarjev.

Sedemdesetletnico je slavil v ponedeljek 26. novembra znani slovenski pisatelj, časnikar in politik g. Andrej Gabršček, ki je igral pred vojno na Goriškem veliko in važno vlogo v političnem življenju goriških Slovencev. Na mnoga leta!

Novo cesto v Kamniško Bistrico so otvorili v nedeljo s primerno slovesnostjo.

Drzen vlom v Mariboru. Preteklo soboto so neznani ljudje vlomili v stanovanje tkalskega mojstra Stanka Kolužjaka in mu odnesli 35.000 dinarjev. Policija je zaprla 2 sumljivi osebi, a denarja niso našli.

Nesreča na lovu. Neki lovec je pri lovu na zajce, ki so ga priredili to nedeljo v okolici Iga pri Ljubljani, nevarno obstrelil 16 letnega Stanka Ponikvarja iz Želimej. Fanta so pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

Umril je v Ljubljani v soboto 24. t. m. predsednik gostilničarske zadruga g. Fran Kavčič. Kot spreten organizator si je pridobil veliko zaslug za gostilničarstvo in za tujski promet. Naj počiva v miru!

Pod voz je prišel pretekli teden 13 letni sin posestnika Alojzija Kiranja iz Slemena pri Bučki. Oče in sin sta vozila s kravami steljo iz gozda domov. Na slabi poti pa se je voz prevrnil in dečku je zlomilo tilnik, da je obležal na mestu mrtev.

Drag strel. Te dni so razpravljali pri sodišču v Dol. Lendavi o odškodnini, ki jo je zahtevala gospa Friconova za poškodbo vsled strela, s katerim je ženo poškodoval ravnatelj hranilnice v Lendavi g. Pollak. Zaslišanih je bilo 35 prič. Končno so se pa pobotali tako, da plača g. Pollak ženi 30.000 Din odškodnine in poravnava vse sodne stroške.

Nevarno vlomilsko družbo, ki je kradla in ropala po Prekmurju, so zaprli orožniki v Tišini v Prekmurju. Družba je štela 15 članov, samih mladih ljudi, ki so kradli zlasti žito. Največ škode je utrpel šolski upravitelj g. Antauer v Tišini, kateremu so pokradli 1 vagon pšenice.

Nov grob. V Zg. Lokah pri Blagovici je umrla 21. t. m. gospa Rozalija Pustotnik, rojena Lončar, soproga daleč na okoli znanega posestnika in trgovca Franca Pustotnika. Bodi vzorni materi in blagi ženi lahka domača gruda, težko prizadeti družini pa naše iskreno sožalje.

Blasnikova „Velika pratika“ za l. 1935 je izšla letos že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Nemčiji, Avstriji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Mnogi ne vedo

da je beseda »Panama« (morska ožina med severno in južno Ameriko) indijska in da pomeni »obilica rib«;

da preleti blisk v eni sekundi 45.000 kilometrov;

da je sestavljena morska voda iz 32 prvin; da živi kača - klopotača lahko 2 leti brez hrane.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Št. Jurij pri Grosupljem. Pri nas bo otvorjena letos kmetijsko-gospodinjstva nadaljevalna šola, katero bo vodila nadvse požrtvovalna strokovna učiteljica gđ. Škufčeva. V to šolo, ki bo trajala do 6 mesecev, bo sprejetih 12 kmetijskih deklet iz okolice Št. Jurja. To novo ustanovo smo pozdravili z velikim zadovoljstvom, posebno še zato, ker se dosedaj tovrstni tečajji niso pri nas vršili. Gotovim osebam pa to ni vseč iz različnega ljubosumja, ter poskušajo temu na razne načine nasprotovati, in to celo tisti, ki so v prvi vrsti poklicani gledati na to, da se potrebno in ukaželjno podeželsko ljudstvo čimbolj izobrazuje. Zalostno dejstvo je to, da se mora pri nas za vsako dobro stvar boriti z nasprotniki.

Na ti šoli se bodo dekleta učile vse panoge gospodinjstva, ki pridejo v poštev za pripravo bodočih gospodinj.

Želimo veliko uspeha!

Razno

*

Na svetu ni nič novega!

Tako je povedal stari arabski modrijan Ben Akiba in mož je imel prav. Mi si sicer mnogo domišljujemo zaradi novih in modernih iznajdb na polju tehnike, toda če beremo poročila iz starega veka, vidimo, da večina toliko slavjenih naših iznajdb ni nova, ampak da so že stari narodi vse te iznajdbe poznali, čeprav še v nepopolni obliki.

Današnji svet sta najbolj izpremenila avtomobil in železnica. Toda že rimski cesar Commodus, ki je živel v drugem stoletju po Kristusu, je imel voz, ki so ga gonila razobčana kolesa; sicer s pomočjo roke, ampak vendar. V Aleksandriji (v Egiptu) pa so imeli voz, ki ga je gonila para — torej lokomotivo!

Dvajseto stoletje je stoletje letalstva. Načrt za zgradbo modernega letala pa je star že 700 let, napravil ga je učeni Bakon. Krila na letalu je premikal letalec s posebnim kolesjem. Tudi prvega zrakoplova ni zgradil grof Zeppelin, ampak že nekaj stoletij prej jezuit Frančišek de Lana. Zrakoplov so nosile 4 bakrene kroglice, iz katerih so izsesali zrak. Danes imajo zrakoplovi namesto krogel s plinom napolnjene trupe, plini pa so lažji kakor zrak.

Tudi tirnice niso nove, ampak so jih imeli stari Grki že v Atenah, čeprav lesene.

V šoli smo se učili, da je izumil streljivo Benjamin Franklin. To pa ni res: streljivo so poznali že 2000 let pred njim stari Egipčani. Egipčanski streljivci so bili iz zlata.

V Aleksandriji so poznali že v starem veku stebre na nalepljanje plakatov, kakor jih imajo danes v velemestih. V mestu Kreta, na otoku istega imena, pa so imeli kanalizacijo, kakor je

še danes marsikatero velemesto nima, v Pompejih pa, ki jih je bil zasul ognjenik Vezuv, so imeli kopališča z mrzlo in toplo vodo. — torej najmodernejša razkošje.

Tudi to, kar zna in pozna moderna medicina, so znali večinoma že zdravniki starega veka. Umetne roke in noge so poznali Rimljani že 200 let pred Kristusom. Narkozo (omamljenje pred operacijo) so poznali že stari Egipčani. Cepljenje zoper razne bolezni (n. pr. zoper koze) so poznali že zdavnaj pred nami Indijci in Kitajci.

V balzamiranju mrtvih trupel smo mi v primeri s starimi Egipčani še pravcati vajenci. V Babilonu so že vedeli, da prenašajo bolezen malarijo komarji.

*

Boj za petrolej v južni Ameriki

V južni Ameriki traja vojna med Bolivijo in Paragvajem že nekaj let. Bojujejo se za ozemlje, ki se imenuje »Chaco«. Na tem ozemlju so bogati petrolejski vrelci, za katere se potegujeta dve veliki petrolejski družbi: ameriška »Standard Oil«, ki jo vodi znani milijarder Rockefeller, in pa »Royal Dutch«, ki jo vodi angleški magnat Deterding. Če bi zmagali Paragvajci, bi »Standard Oil« izgubila. Zato se boji nadaljujejo z vso neizprosno, pa ne na korist ene ali druge države, ampak za koristi enega ali drugega velekapitalističnega podjetja.

*

Kaj uživajo ljudje?

Hrana je pri vseh ljudeh mešana, to je, da nikjer ne jedo samo mesa ali samo rastlin, ampak mešano hrano. Različno pa je pri vseh narodih razmerje med mesno in rastlinsko hrano.

Spoznanja dokazujejo, da uživajo zapadni (industrijski) kraji dosti več mesne, vzhodni (kmetijski) kraji pa več rastlinske hrane.

Največ mesa uživajo v Zedinjenih državah (na dan in na osebo preračunano). Tam uživajo

po 144 gramov mesa na dan. V Nemčiji pa po 126 gramov, na Holandskem pa 67 gramov; zato pa uživajo na Holandskem po 700 gramov sira in mleka na dan in na osebo. Na Češkoslovaškem pridejo že precej več kruha in moke kakor vesa; Kitajci na daljnem vzhodu pa živé večinoma le ob rastlinski hrani.

*

Rekordi

Današnji svet se zanima najbolj za »rekorde«. O T moderno bolezen so zanesli k nam iz Amerike, prišla pa se je pri nas najbolj sportnikov.

Rekordov pa ne poznajo samo sportniki, ampak tudi drugi poklici. Tako je neki zdravnik dosegel »rekord« s tem, da je izvršil v svojem življenju 10.000 operacij. Neki lovec na podgane je pobil v 40 letih 250.000 podgan. Neke ženska je vzgojila 68 otrok: svojih 23, druge pa v sirotišnici. Žena je morala torej prekuhati precej mleka in oprati lepo število plenit.

Kapitan Ogston je prebil skoraj 60 let svojega življenja na ladjah, s katerimi love kite in nihče ni prodal toliko ribjega olja kot on. Neki pismonoša, ki je opravljal svojo službo 79 let, je pa prehodil v tem času nad 130.000 milj, a ne po gladkih mestnih ulicah, ampak po hribovitih krajih.

*

Neslišni strelji

Vojaški strokovnjaki so se že dolgo trudili iznajti način, da se pri streljanju ne bi slišal pok.

Ta iznajdba, ki je silno važna za vsako armado, se je sedaj posrečila, kakor poročajo časopisi, slovenskemu inženjerju g. Josipu Likarju iz Kostanjevice. Poskusi so se obnesli sijajno.

Istočasno z našim rojakom je rešil to vprašanje neki avstrijski stolnik. Praksa bo pokazala, kateri izum je boljši.

A. S.

Rokovnjaška osveta

(Nadaljevanje.)

V četrtek zjutraj je Eržen zaman klical hčer. Vse je pretaknil, vse kote preiskal, končno pa si je moral priznati, da Lenke ni več pod domačo streho. Kakor brez uma je divjal križem, ko ugleda berača.

»Hej, »Božji-volek«, lopov, kje je naša Lenka?«
»Od kdaj sem pa jaz njen varuh?« se mu zaroga berač. »To pa tudi veste, oče Eržen, da v svoji malhi še nisem nosil nikdar nobene ženske.«

»Čakaj, čakaj, capin capinasti! Meni si upaš tako odgovarjati, meni?!«

»Zakaj pa ne, če vem, da imam čisto vest?«

»Ti že pokažem vest okrog ušes, grdoba potuhnjena! Tako ti prislonim, da ti bo zvonilo po glavi kakor ob žeganju!«

»Kar poskusi, Eržen!« se raztogoti berač. »Samo dotaknil se mu, človek, pa boš koj za rokovnjači trte vill!«

»Kaj, vraga?« se prestraši Eržen, »ali je res tudi ta rokovnjač!«

Berač ugane njegove misli in se mu nagajivo zasmeje:

»No, prijatelj, kam si pa skrili bojevito srce? Sicer je pa tako tudi edino prav. Vedi namreč, da sem te jaz in samo jaz rešil — rokovnjaške kazni!«

»Kaj, ti se poznaš z rokovnjači?« spreleti kmta mrz po vsem životu. »Tak si res rokovnjač?«

»Nak, nak, rokovnjač pa nisem, le znanci smo in prijatelji. Zato ti tudi pravim: Samo rokó položi name, pa boš videl, kako znajo rokovnjači vrniti milo za drago!«

Ob taki pretnji začne Eržen prijazno pro-

siti berača, naj mu za skozibog vendar pove, kaj je z njegovo hčerjo.

»Kako naj ti povem, ko sam tega ne vem! Ako bi pa tudi vedel, ti ne bi mogel ustreči! Saj veš, da zapravi sam življenje, kdor izda tudi le najmanjšo rokovnjaško tajnost!« ga odločno zavrne berač.

Eržen je zdaj še bolj potr in skuša pregovoriti prosjaka, da bi šel z njim. Doma — si misli — bi ga nemara z darovi in pijačo premotil, da bi mu razvozljaj jezik. — Toda tudi ta poslednji up mu splava po vodi.

»Ne maram darov,« se obregne možiček, »kjer vem, da mi jih ne dajejo iz dobre volje!«

Tako mora nekdanj ponosni Eržen sam domov in še s to grizečo zavestjo, da ga je ponižal ničvreden — berač, a »Božji-volek« smehlja odšepa v jasni dan, češ:

»Ali sem te izplačal, korenina prevzetna, kaj!? Ej, za vsakogar prej ali slej pride čas — plačila!«

*

Kmalu po Lenkinem begu so fantje iz Lukovice in vse tamošnje okolice doživeli nekaj nenavadnega. Lepega nedeljskega jutra je prišel med »šesto mašo« k cerkvi sv. Peregrina na Brdu birič Rot. Po stari fantovski navadi je ostal dobršen del mladine tudi med mašo zunaj cerkve. Čim so ugledali biriča, se jih je lotila radovednost. Vsem je pač bilo jasno, da grajski birič pred cerkvijo ne pomeni nič dobrega. Zato so napeto čakali, kdaj jim oznani svoj »razglas«.

Rot je dolgo okleval in ostal pred živo mejo, kakor da si nič prav ne upa v mlado sršenje gnezdo. Čisto sam je hodil ob mejici, kjer rasto v plotu stare češplje. Fantje so si ga med tem pošteno privoščili, češ, kako se je neki držal, ko so ga rokovnjači mazali z leskovim oljem. Vmes so si nagajivo šepetali, kako vzlic biričem in hudičem Pečnikarjev Janez zadovoljno pre-

življa z Erženovo Lenko vesele dni. Rot je moral seveda poslušati vse zbadljivke in poredna namigavanja, pa se je tolažil:

»Zadnjič sem bil res tepen, kako bo pa danes, bomo šele videli.«

V cerkvi je pravkar minila pridiga in se je začela sveta maša. Tedaj stopi Rot k prepe-relemu, votlemu deblu in začne klicati v votlino:

»Jaz, birič Rot, zaprisežen mož, ne smem tega, kar vem, nikomur povedati! Zato tudi ne govorim zdaj ljudem niti živalim, ampak tebi, samo tebi, trhlo drevo, ker vem, da ti ni dan dar govora! — Sam presvetli cesar Franc, naš milostni in visoki gospod, so izdali ukaz, da naj spet nalovimo fantov za ta soldaški stan. Izpolnili bomo željo visokega gospoda cesarja in lovili tako, da še nismo nikoli tako! Nič več ne bomo izbirali in vse, kar ujamemo, nam bo prišlo prav. Naj bo krevljast ali grbast, vsak bo dober za nas! Tako jih bomo lovili in ne odjenjamo prej, dokler jih ne nabereemo toliko, da bomo lahko ugnali v kozji rog tega hudega Francoza in njegovega Napoljona!«

Komaj je izrekel, je birič pomenljivo namežiknil fantom in jo naglo odkuril.

Fantje so se spogledali. Vsakdo je zdaj vedel, koliko je bila ura. Najmočnejši v mladi gruči, Česnov Tine, se je pa le ojunačil:

»Ste slišali Rota? Rokovnjači so ga že pozdravili, zdaj moramo poskrbeti, da mu tudi mi ne ostanemo dolžni primernega deleža! Samo to vam še pravim: Vsi moramo biti kakor eden, sicer nam bo trda predla!«

Fantje so kakor na povelje zavili za Tinetom, ki jih je odpeljal naravnost proti Lukovici v gostilno, ljudje pa, ki so se vračali od maše, niso mogli razumeti, kaj se je fantov lotilo to nedeljo, da že na vse zgodaj prepevajo:

— Oh, zdaj gremo, oj, zdaj gremo,

Bog ve, kdaj pridemo! —

(Dalje prihodnjik.)

Gospodarstvo

Kako konzerviramo mleko?

V »Kmetem listu« št. 47, z dne 21. novembra t. l. je bil napisan pod rubriko Gospodarstvo članek, kako naj konzerviramo mleko. Dopisnik priporoča o hranitvi mleka v svežem in zdravem stanju nekatera sredstva, kakor n. pr. salicil, formalin, natrijev benzonat in druge podobne kemikalije, ki prihajajo v poštev za konzerviranje. Prav gotovo je članek zamenjal mleko s sadjem ali malimi vzorčki mleka, ki jih konzerviramo navadno v poletnem času, ko jih ne moremo vsled prevelikega dela preiskati. Jasno pa je, da se s takimi sredstvi uniči v mleku življenje glivic, ki povzročajo kislino, katere konzervira ali ohranja mleko pred nadaljnjim razkrajanjem, ki bi se v nasprotnem slučaju izvršilo našemu zdravju v škodo. Ako bi bilo pa res mogoče ohranjati mleko zdravo in sveže s takimi kemikalijami, potem bi njegov poučni recept nadkrilil nauk slavnega Pasterja.

Pri pasterizaciji mleka na 70—85° C na pol do 1 min. se ne uničijo v mleku vitamini in druge koristne snovi, tudi sladkor se ne spreminja. Ravno nasprotno, s pasterizacijo ohranimo v mleku vse te prekoristne snovi, ki so zlasti za deco neobhodno potrebne, uničimo pa tuberkulozne bacile. Ta namen ima ravno pasterizacija, zato pa ni res, kar se v članku trdi, češ da je v nekaterih državah pasteriziranje mleka prepovedano. Ravno nasprotno je res, da se po vsem naprednem svetu pasteriziranje priporoča in pospešuje.

Franjo Pavlica.

★

Vitamini

(njihova važnost v prehrani domačih živali.)

Vitamini so snovi dosedaj neznanega sestava, vendar potrebne za izgraditev in vzdrževanje živalskega telesa. V slučaju, da v hrani ni vitaminov, odnosno le v majhni količini, se živina ne razvije pravilno, lahko oboli in pogine. Najvažnejši vitamin je D-vitamin, ki se nahaja v lucerni, detelji, sveži zeleni hrani in skrbno posušenem senu; malo vitaminov vsebuje zrnje (pa tudi kislo seno), v tvorniških proizvodih in odpadkih sploh nimamo vitaminov.

Pri mladih živalih se često pojavljajo kostne bolezni — rahitis — in to vsled pomanjkanja D-vitamina; kosti postanejo mehke, dobivajo nepravilne oblike in težko spravljajo žival na noge; sploh pa so take domače živali slabe, zastajajo v rasti (hirajo), izgubljajo na težini in njihova tržna vrednost je majhna.

V poletju se bolezni (namreč vsled pomanjkanja vitaminov) navadno ne pojavljajo in to vsled tega, ker imamo dovolj paše, zelene trave in detelje na razpolago; pozimi je stvar popolnoma druga — nimamo zelenih krmil, pa tudi posušene detelje ni vedno dovolj. Zato skrbi gospodar že v poletju, da si nabavi (odnosno prideluje) dovolj krmil t. j. lucerne in pravilno posušenega sena. Če pa tudi tega ni v zadostni količini, izdelujejo v novejšem času vitaminske preparate (Vitergon, Pekki), ki zamorejo nado-

★

Zeleno gnojenje

Pod zelenim gnojenjem razumemo setev takih rastlin, ki jih lahko zaorjemo; na ta način obogatimo zemljo s humusom in dušikom. Prednosti zelenega gnojenja ležijo baš v tem, da dobimo humus — črno prst — in to pri razkrajanju zelene mase. Humus dovaja zemlji hranila in zboljša fizikalna in biološka gradnja svojstva (lastnosti). Z zelenim gnojenjem je zemlji dostopen tudi dušik, t. j. za zeleno gnojenje uporabljamo metuljnice, ki črpajo dušik iz zraka. Koreni omenjenih rastlin (namreč metuljnic) prodirajo globlje v zemljo kakor druge rastline, v

spodnjih talnih plasteh si napravljajo kanale, ko pa rastlina pogine, prodira koren naslednje setve, odnosno rastline v vse kanale, kjer najde dovolj vode in hranil. Zeleno gnojenje povzroča tudi, da ima tlo dovolj sence in ne izhlapeva, ugodni prahi (pusti njivi) in razvoju bakterij; hiter razvoj metuljnic preprečuje razvoj plevela.

Rastline za zeleno gnojenje sejemo kot glavno postransko in postrniščno setev. Zeleno gnojenje uporabljamo na lahkih peščenih ali apnenih tleh, ki imajo malo humusa in dušika; sejemo skoro vse metuljnice, pa tudi gorčico, ajdo, koruzo in vse rastline, ki dajejo velike količine. Zaorjanje rastlin (za zeleno gnojenje) se izvršuje čim pozneje, t. j. v kolikor to dopušča naslednja setev; pozno zaorjanje daje več dušika, samo ne sme biti pregloboko, temveč plitko ali srednje globoko, da zadobijo rastline potreben zrak za razkrajanje.

L. J.

Po svetu

Novo polarno ozemlje na južnem ledenem tečaju je odkril ameriški admiral in polarni raziskovalec Byrd. Ozemlje meri nad 200.000 kvadratnih kilometrov in bo last Zedinjenih držav.

Število francoskih vlad. Neki zgodovinar je ob priliki zadnje francoske vladne krize ugotovil, da je imela Francija v zadnjih 63 letih, odkar je republika, 95 vlad, sedanja vlada je šestindevetdeseta. Povprečno je torej »živela« vsaka vlada 9 mesecev. Od l. 1871 pa do l. 1914. je imela Anglija 12 vojnih ministrov, Francija pa 57.

Mleko na karte so začeli izdajati v Moskvi. Zaradi pomanjkanja krme so mnogo krav v Ukrajini potolkli, zato pa je dovoz mleka v Moskvo silno padel. Mleko dobivajo sedaj predvsem otroci in bolniki, ostali ljudje pa na karte.

Za 2 milijona dolarjev 100 dolarskih bankovcev je panaredila reka prebrisana družba v Newyorku. V stanovanju enega od ponarejevalcev so našli 7000 ponarejenih bankovcev po 100 dolarjev, ki jih kar ni bilo mogoče ločiti od pravih brez posebnih priprav. Družbi so prišli na sled, ker je vodja družbe le preveč razkošno živel in denar razmetaval, plačeval pa je svoje račune vedno s stodalarskimi bankovci.

Zopet velik finančni škandal v Franciji. V Parizu so zaprli te dni bankirja Levija, ki je s svojimi sleparijami oškodoval ljudi, ki so mu zaupali svoj denar, za skoro 300 milijonov frankov. Z njim v zvezi so bile tudi nekatere »visoke« osebnosti, ki so ga ščitile pri njegovih nečednih poslih.

Tinček moj dragi, prosim te lepo posodi mi 100 dinarjev, kupil bi si rad tople zimske čevlje.

Naš pravi domači izdelek!

Velika nesreča v Bruslju. V glavnem mestu Belgije, v Bruslju, grade velike lope (paviljone) za svetovno razstavo, ki jo bodo priredili prihodnje leto. Pretekli teden pa se je ogromno ogrodje dveh lop nenadoma podrlo, izpod ruševin pa so potegnili 8 mrtvih in 20 težko ranjenih delavcev.

3 in pol milijarde čeških kron izda češko-slovaška država na leto za upokojence. Upokojencev je skoro 50.000.

Lisice v Rumuniji. V Rumuniji so lisice pod zaščito lovskega zakona in vsled te zaščite se je ta žival silno razmnožila. Kmetje so že kar obupani, ker ne vedo, kako bi zavarevali svoje kokoši. Te dni pa so priredili velik dvorski lov v Karpatih in pri tej priliki se je kralj odločil, da bodo streljali samo lisice, kar se je ra veliko veselje kmetov tudi zgodilo.

Zapor za stanovanjske oderuhe. Občinska uprava v mestecu Wurzen na Saksonskem je sklenila, da bo dala vse hišne lastnike, ki zahtevajo od najemnikov pretirano visoke najemnine, pod ključ. Nekega hišnega gospodarja pa so zaprli, ker ni hotel oddati praznega stanovanja rodbini z več otroci v najem.

40 let zaprta v kleti. V Rumuniji je bogati milijonar Aleksander Sera imel svojo mater 40 let zaprto v kleti. Ko je bil milijonar še mlad, mu je mati nenadoma »izginila«, on pa je trdil, da je odpotovala. Nedolgo potem je začel nositi črni žalni znak, češ da mu je mati umrla. Te dni pa so delavci, ki so popravljali njegovo vilo, slišali iz kleti čudne glasove. Obvestili so policijo, ki je udrila v klet in tam našla 80 letno žensko, milijonarjevo mater! Ko so jo rešili, je povedala, da je živela vsa leta samo ob kruhu in vodi... Zverinskega sina so takoj zaprli. Sin je svojo mater zaprl, da bi mogel brezskrbno upravljati milijonsko premoženje.

Dveletno vojaško službo namesto dosedanje 18 mesečne bodo vpeljali zopet na Češkoslovaškem.

90 milijonov dolarjev za civilno letalstvo so izdale v zadnjih 5 letih Zedinjene države v Ameriki. Francija je podprla v isti dobi svoje civilno letalstvo s 37 milijoni dolarjev, Nemčija z 22, Anglija pa z 10 milijoni.

7 milijonov Japoncev strada. Zaradi slabe letošnje letine riža vlada v severnih delih Japonske huda lakota. Ljudje se hranijo v svoji stiski tudi s travo in z drevesno skorjo. Za stradajoče prebivalstvo nabirajo po vsej Japonski denar in živež.

Strupena megla se je pojavila zopet v neki dolini v Belgiji. Taka megla se je bila pojavila že l. 1930. na istem kraju in je takrat pomrlo vsled megle 60 oseb.

Izžne cene

Voli, žive teže, I. vrste	1 kg	Din	3'—	do	3'75
Voli, žive teže, II. vrste	1 kg	Din	2'50	do	3'—
Voli, žive teže, III. vrste	1 kg	Din	2'—	do	2'50
Krave, žive teže I. vrste	1 kg	Din	2'50	do	3'—
Krave, žive teže II. vrste	1 kg	Din	1'90	do	2'50
Teleta, žive teže	1 kg	Din	4'—	do	5'—
Prašiči, debeli, živa teža	1 kg	Din	5'—	do	6'—
Prašiči, debeli, zaklani	1 kg	Din	9'—	do	10'—
Kokoši	1 kom.	Din	15'—	do	20'—
Piščanci	1 kom.	Din	10'—	do	15'—

Pridelki:

Pšenica domača	100 kg	Din	150'—	do	160'—
Rž	100 kg	Din	150'—	do	170'—
Oves	100 kg	Din	120'—	do	130'—
Koruzza	100 kg	Din	125'—	do	130'—
Ječmen	100 kg	Din	140'—	do	150'—
Ajda	100 kg	Din	125'—	do	130'—
Fižol	100 kg	Din	160'—	do	200'—
Krompir	100 kg	Din	75'—	do	80'—
Jabolka	1 kg	Din	2'—	do	5'—
Hruške	1 kg	Din	2'—	do	5'—
Drehi	1 kg	Din	6'—	do	7'—
Mleko	1 liter	Din	2'—	do	2'50
Smetana	1 liter	Din	10'—	do	13'—
Med	1 kg	Din	16'—	do	20'—
Sir	1 kg	Din	16'—	do	22'—
Surovo maslo	1 kg	Din	20'—	do	24'—
Šeno, sladko	100 kg	Din	90'—	do	70'—
Slama	100 kg	Din	40'—	do	50'—
Drva za gorivo, trda	1 kub. m	Din	70'—	do	90'—
Drva za gorivo, mehka	1 kub. m	Din	50'—	do	70'—

Ko prečitaš Kmetški list, daš ga prečitati tudi sosedu in mu priporočaš, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev.

Radio

Nedelja, 2. dec.: 8.30: Izseljerska nedelja (gdč. A. Lebar) — 10.00: Manifestacijsko zborovanje obrtnikov (prenos iz Uniona) — 16.00: Kmetijska posvetovalnica (ing. Sadar Vinko).

Ponedeljek, 3. dec.: 18.00: Mladina in nova stvarnost (dr. Stanko Gogala) — 19.10: Nac. ura: Dr. France Prešeren (univ. prof. dr. Kidrič) — 20.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna).

Torek, 4. dec.: 18.00: Praktična navodila o pravilni sestavi prehrane z ozirom na otroke (ga. Šerko).

Sreda, 5. dec.: 18.00: Miklavž v studiju — 18.40: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj).

Četrtek, 6. dec.: 20.00: Pravna ura (dr. Vlad. Knaflič).

Petek, 7. dec.: 11.00: Kako iščemo rude; pogovor z vrtnim mojstrom (Josip Žabkar) — 18.40: Sokolska misel v teoriji in praksi (M. Tratar).

Sobota, 8. dec.: 9.40: Versko predavanje — 20.00: Nacionalna ura.

Sejmi

3. decembra: v Novem mestu, Kranju, Kamni gorici, Jesenicah, Martinji vasi, Radgoni, Ormožu, Planini - Štaj., Konjicah.

4. decembra: v Gomilskem, na Polju, Šmarju pri Jelšah, Mežici, Dol. Lendavi.

5. decembra: v Krškem, Ložu, Dobropoljah.

6. decembra: v Mokronogu, Brezovici, Boh. Bistrici, Turnišču, Žužemberku, Borovnici, Sevnici, Murski Soboti, Dobrni, Lučah, Cmureku, Vuzenici.

7. decembra: v Ptujju.

Vrednostni papirji

2½ % Vojna škoda	Din	322—324
7 % investicijsko posojilo	Din	71—72
7 % Drž. hipotek. banka	Din	61—64
6 % begluške	Din	54—56
4 % agrarne	Din	39—40
7 % Blair posojilo	Din	51—52
8 % Blair posojilo	Din	59—62
Privilegirane agr. banke	Din	210—215

Valute

1 ameriški dolar	Din	33'80
1 nemška marka	Din	13'60
1 švicarski frank	Din	11'10
1 angleški funt	Din	170'—
1 francoski frank	Din	2'24
1 češkoslovaška krona	Din	1'41
1 italijanska lira	Din	2'92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28½ % na ime »prima«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8'20 dinarjev.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Telefon št. 21-83. — Poštni predal 297. Poštni čekovni račun št. 10.545.

Najvarneje in najbolje naložite denar pri
HRANILNICI KMEČKIH OBČIN V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta št. 19
Ustanovljena 1911
(Palača Vzajemne zavarovalnice)

ki je edino pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost jamči 16 kmečkih občin ustanovitelj z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 4½ % vezane na 3 mesece po 5½ %. Rentni davek plačujejo vlagatelji sami. V to hranilnico nalagajo denar mladoletnih, skrbilencev, preklicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kralj. banskega komisarja.

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani
Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši)
Telefon Interurban 25-06

Služkinjo, 16—20 let stara, ro, za vsa dela na kmetiji in vožnjo mleka v mesto, sprejemem takoj.

IVAN MARN, Sneberje št. 24
pošta Dev. Marija v Polju
pri Ljubljani

Kmetje,

kupujte blago pri tvrdkah, ki nudijo svoje blago v „Kmetškem listu“!

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. poš. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetški dom“ Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — **JAMSTVO ZA VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. Strankam nudi brezplačno poštno položnico za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — **POSJILA** daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½ in od 3—4½, 'e ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—. Rezerve Din 1.200.000—.

